
VŠ je letos opět dostupná ... ale ne každá. Jak na odvolání?

LIDOVÉ NOVINY

Dostat se na vysokou školu nebude v letošním roce těžké. Na právech, medicíně či filozofii si ale vybírají Druhou šanci pro nepřijaté nabízí odvolání a další kola přijímacích zkoušek. Bohémskou variantou je takzvaný gap year.

Přijímací zkoušky na vysoké školy jsou v plném proudu. Během února a března se konaly na většině uměleckých škol, v květnu a červnu pak proběhnou na převážné části ostatních univerzit. Přesné termíny přijímacích zkoušek lze dohledat na webových stránkách jednotlivých fakult, případně ještě ověřit na studijních odděleních vysokých škol.

Jaké jsou šance na přijetí?

Letos podobně jako loni jdou ke zkouškám populačně slabé ročníky, a tak jsou šance dostat se na vybranou vysokou školu poměrně velké. Množství studijních míst totiž prakticky neklesá. Podle údajů MŠMT ve školním roce 2018/19 přijaly vysoké školy 83,2 procenta uchazečů. (K přijímacím zkouškám se dostavilo celkem 88 116 studentů a z nich bylo přijato 73 350.) Ještě před deseti lety přitom byla úspěšnost zhruba 76 procent a na přelomu milénia dokonce uspěl jen asi každý druhý zájemce.

Přesto stále existují obory, na které je přijetí bez důkladné přípravy téměř nemožné. Šance na studium těch nejžádanějších se příliš nemění, stále se na ně dostane méně než třetina uchazečů. Jako už tradičně je největší zájem o právnické, lékařské a filozofické fakulty veřejných vysokých škol – k těm nejvyhledávanějším patří Univerzita Karlova nebo Univerzita Palackého v Olomouci. Jen 46 procent uchazečů si věří natolik, aby podalo jen jednu přihlášku, zbytek studentů si úspěch pojišťuje dvěma, třemi nebo i více přihláškami.

Fakulty s velkou poptávkou

Podle serveru Kampomaturitě.cz byla loni na lékařských fakultách v České republice průměrná šance na přijetí pouhých 24,7 procenta. Letos se ale tyto fakulty chystají přijímat o 15 procent uchazečů více než loni. Přesto nebude lehké projít poměrně náročným sítím přijímacího řízení. Na uměleckých fakultách loni přijímali 33,2 procenta zájemců, na právnických 43,1 procenta a na pedagogických i filozofických uspělo 53,1 procenta uchazečů. Farmaceutické, veterinární a zdravotnické fakulty přijaly 55,3 procenta zájemců. Ani na některou z fakult sociálních věd nebude tak úplně jednoduché se dostat (loni na Fakultu sociálních věd UK přijali něco přes 37 procent zájemců). Ale celkové číslo zde může zkreslovat fakt, že o některé sociovědní disciplíny je velký zájem, o jiné naopak usiluje pouze pár studentů.

Nejlepší výsledek se počítá

Absolventi gymnázií bývají v porovnání s žáky ostatních středních škol při přijímacích řízeních na vysoké školy zpravidla úspěšnější. Podle serveru Infoabsolvent.cz byla jejich úspěšnost v loňském školním roce 91 procent, zatímco u studentů jiných středních škol se pohybovala v rozmezí 75 až 84 procent. Doménou gymnazistů jsou zejména humanitní obory. Tam se však také nejvíce projevuje vysoký převis poptávky, a to hlavně u psychologie (úspěšnost přijetí mají jen 19 %), umění (35 %), publicistiky a knihovnictví (shodně 38 %). Nesnadné je pro ně také přijetí na informatiku (38 %) a lékařské vědy (39 %). Mají zájem i o ekonomické obory, kam jich loni bylo přijato 77 procent, či o pedagogiku, učitelství a sociální péči, kde měli zhruba dvoutřetinovou úspěšnost.

Většina veřejných vysokých škol přijímá studenty (minimálně na některé své obory) na základě výsledků testů Scio. Jedním z nejčastěji používaných je test obecných studijních předpokladů (OSP) či test základů společenských věd

(ZSV). Ten první prověřuje základní předpoklady pro úspěšné studium a důležitou roli v něm hraje i omezený čas na řešení. Test ZSV vychází ze základů společenských věd v rozsahu vyučovaném na gymnáziích a obsahuje tři části: Společnost a jedinec, Stát a právo a Hospodářství a svět. Jde o takzvané národní srovnávací zkoušky (NSZ), které nahrazují nebo doplňují přijímačky celé řady vysokých škol v ČR i na Slovensku. Konají se šestkrát ročně v mnoha městech a studenti se na ně hlásí sami nezávisle na přihlášce na vysokou školu.

Výhodou je, že tyto testy mohou uchazeči psát několikrát, a pokud se jim zkouška nepovede, třeba jen vinou nervozity nebo drobné zdravotní indispozice, je možné si ji zopakovat. Pro přijetí se započítá ten nejlepší dosažený výsledek. S ním se pak mohou hlásit i na několik fakult. Pokud některá škola požaduje zkoušky z více předmětů (např. z matematiky, biologie, chemie či cizího jazyka), může se jich student zúčastnit v různých termínech a počítá se mu nejlepší kombinace. Místa konání testů, jejich termíny a další potřebné informace jsou k dispozici na webu Scio.cz. Letos zbývají ještě dva termíny: 1. a 25. 5.

Pro lékařské fakulty ale Scio přijímací testy nechystá. Uchazeči musejí prokázat detailní znalost středoškolské biologie, chemie a fyziky, z nichž píší specifické testy. Některé fakulty navíc vyžadují například test studijních předpokladů nebo ústní pohovor.

Kdy má smysl podat odvolání

Pokud se vám přijímací testy nepovedou zrovna na výbornou a obdržíte rozhodnutí o nepřijetí, není ještě všechno ztraceno. Nejpozději do třiceti dnů od doručení záporného vyrozumění je možné podat odvolání (zmeškání této časové lhůty je prominuto jen ze závažných důvodů).

Nejprve byste však měli využít možnosti nahlédnout do vlastních testů a zjistit, zda máte dostatečný počet bodů pro přijetí. Odvolání má totiž smysl podávat jen za předpokladu, že jste sice takzvaně pod čarou, ale zkoušky jste udělali. Pokud se ocitnete těsně pod hranicí přijatých, tím lépe.

Je také dobré, když je žádost konkrétně podložena, například chybou či nejednoznačností v zadání nebo ve vyhodnocení testů. V opačných případech je vaše šance na přijetí poměrně nízká. Odvolání musí mít všechny náležitosti: jméno, datum konání přijímacího řízení nebo jednacím číslo, obor a samozřejmě odůvodnění. Pozor, některé školy mají vlastní formuláře žádostí, například Masarykova univerzita nebo Ostravská univerzita.

Jestliže děkan, který vaše odvolání posuzuje, své stanovisko nezmění a trvá dál na nepřijetí, předá žádost rektorovi. Ten pak může jeho rozhodnutí změnit, bylo-li vydáno v rozporu se zákonem nebo vnitřními předpisy vysoké školy. Jinak ale žádost zamítne a potvrdí původní rozhodnutí o nepřijetí.

Dojmy a výmluvy nepomohou

Někdy se stává, že ve snaze využít všechny možnosti vyjmenuje nepřijatý student v odvolání i důvody, které mu sice mohou připadat adekvátní, ale v přijetí na školu mu rozhodně nepomohou. Nejčastěji to bývá: velký zájem o studium, rodinná tradice, výborné výsledky v předchozím studiu, praxe v oboru, jazykové a jiné zkoušky či absolvování přípravných kurzů.

To vše na rozhodnutí o přijetí bohužel nemá vliv, stejně jako popis subjektivních pocitů z organizace a průběhu přijímacího řízení, pozdní příchod na zkoušku (byť i dobře zdůvodněný), momentální zdravotní indispozice či těžká sociální situace.

Druhá a třetí kola přijímacích zkoušek „to jistí“

Ani v případě, že vás škola nepřijme na odvolání, není třeba věšet hlavu. Řada veřejných vysokých škol pořádá ještě i druhá a další kola přijímacích zkoušek. Soukromé vysoké školy pak obvykle nabírají uchazeče až do konce září (jejich seznam naleznete například na www.vysokeskoly.com nebo www.adresarskol.cz).

Zkusit můžete také vyšší odborné školy. Většina z nich přijímá přihlášky až do konce května a vypisuje i další kola přijímacího řízení. Na tomto typu školy u denního studia (případně i u dalších forem, pokud nejste výdělečně činní nebo nemáte nárok na podporu v nezaměstnanosti) vám zůstane status studenta, i když nestudujete přímo na vysoké škole.

Brána jazyků otevřená

Další možností je pomaturitní jazykové studium, které také zachovává status studenta. Studium je ale třeba zahájit do konce kalendářního roku po první vykonané maturitní zkoušce a jazyková škola musí mít akreditaci MŠMT. Tím, že se student intenzivně věnuje výuce cizího jazyka, má naději na úspěšné složení jazykové zkoušky, která mu může přinést body navíc při dalším pokusu u zkoušek.

Zvolit je možné také studium nultého ročníku na vysoké škole. Pokud však není v kombinaci s pomaturitním jazykovým studiem, ve většině případů nezachovává status studenta.

Pro zájemce o rozšíření jazykových znalostí může být dobrou volbou také takzvaný gap year neboli „rok volna“. Oblíbený je hlavně mezi zahraničními studenty, zejména ve Velké Británii a USA, ale na chuť mu přicházejí už i Češi.

Vycestovat do ciziny můžete jak po vlastní ose, tak s agenturou. Kromě nových zkušeností, zážitků z cest, případné dobrovolnické práce a jazykových znalostí je možné získat také některou z mezinárodních jazykových zkoušek. A třeba si i ujasnit své pozdější studijní preference.

Studentů pedagogiky ubývá

Podle údajů Českého statistického ústavu mezi studenty dlouhodobě převažuje zájem o studium obchodu, administrativy a práva (navštěvuje je 20,2 procenta všech vysokoškoláků, z nichž nejvíce je zapsáno na oboru management a správa). Zároveň však tyto obory od roku 2010 zaznamenávají jeden z nejvyšších poklesů studujících. Oblíbené jsou také technické obory, ovšem i ty se v posledních letech potýkají s úbytkem studentů. Výrazně klesá i počet vysokoškoláků v oblasti vzdělávání a výchovy.

Velmi dobře se naopak daří oborům zdravotní a sociální péče, ve kterých během let 2010 až 2017 přibýlo pět tisíc studentů. Relativně stabilní je v tomto ohledu i skupina oborů přírodních věd, matematiky a statistiky. Poměrně stálý, pouze s mírným úbytkem zůstává i počet studentů informačních a komunikačních technologií, zemědělství či veterinářství.

Co studují muži a co ženy?

Podle analýzy Českého statistického ústavu, která mapovala poměr mužů a žen v různých vysokoškolských oborech, převládají na fakultách informatiky, techniky, výroby či stavebnictví muži.

V kategorii služeb je to téměř vyrovnané, ale samostatné obory bezpečnostní služby či přepravní služby a spoje studuje více mužů než žen.

Vzdělávání a výchova je u nás naopak jasnou doménou žen. V roce 2017 se učitelkou nebo učitelem chtělo stát asi 25 tisíc studentů, z nichž mužů bylo jen necelých 23 procent.

I společenské vědy, žurnalistiku a informatiku studuje více žen než mužů. Z celkem 30,4 tisíce studentů v těchto oborech tvoří zhruba 63 procent ženy.

Techniku, výrobu či stavebnictví v roce 2017 studovalo něco málo přes 48 tisíc osob a jen necelých 33 procent z nich byly ženy. Podíl studentek, které si vybírají technické obory, se během posledních let příliš nemění – pohybuje se v úrovni kolem devíti procent ze všech studujících žen.

Cizince lákají obchod a medicína

Ačkoli celkový počet vysokoškolských studentů v ČR v posledních letech klesá, studujících cizinců naopak každým rokem přibývá. V roce 2017 jich na českých vysokých školách studovalo více než 43 tisíc. Jejich podíl na celkovém počtu studentů tvořil 14,7 procenta. Studium na soukromé škole nebo v cizím jazyce si platila necelá třetina z nich. Ostatní studovali na veřejných školách v češtině, ve standardní lhůtě, tedy bezplatně.

Stejně jako čeští navštěvují i zahraniční studenti nejvíce školy zaměřené na obchod, administrativu a právo – studuje je 20,6 procenta všech cizinců. Z této skupiny si nejčastěji volí obor management a správa.

Další přitažlivou oblastí je pro ně medicína, vybralo si ji přibližně 18 procent cizinců. Okolo 14 procent studentů ze zahraničí zvolilo techniku či stavebnictví. Společenské vědy studuje 10,5 procenta všech cizinců a umění či humanitní vědy asi devět procent. Nejmenší zájem pak zahraniční studenti v roce 2017 projevovali o obory z oblasti vzdělávání a výchovy. Ty zaujaly jen 790 cizinců.

Nejžádanější fakulty a úspěšnost uchazečů o studium na nich

* Lékařské: Lékařská fakulta UPOL – 18 % * Filozofické a humanitní: Filozofická fakulta UK – 35,5 % * Právnícké: Právnícká fakulta UK – 29,8 % * Ekonomické: Fakulta ekonomicko-správní Masarykovy univerzity – 40,8 % * Technické, přírodovědné a zemědělské: Fakulta informačních technologií

Vysokého učení technického v Brně – 50,2 % * Umělecké: Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze – 14,3 % * Pedagogické: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity – 34,8 % * Sportovní: Fakulta tělesné výchovy a sportu UK – 36,5 % Zdroj: kampfomaturite.cz Velký zájem o studium, praxe v oboru ani výborné výsledky v předchozím studiu vám při odvolání nepomohou